

L'AGRICULTURA ALS PAÏSOS CATALANS PASSA PER MOMENTS DIFÍCILS

Com més va pitjor

Bé per la incorporació a la CEE, bé pels desastres climatològics, l'agricultura als Països Catalans travessa moments ben difícils. Tant, que el terme reconversió industrial cal eixamplar-lo i parlar de reconversió agrària i industrial.

Rafael Castelló/Miquel Alenyar

Els Països Catalans estan vivint, pel que fa a l'agricultura, moments ben difícils. La reconversió industrial, potser, cal eixamplar-la i parlar de reconversió agrària i industrial. De fet, l'agricultura, en general, incloent-hi la ramaderia, les temporades 1986/88 ha rebut forts revessos. Bé per l'evolució econòmica en general, la incorporació a la CEE o pels esdeveniments climatològics.

Les Illes, l'agricultura en desús

El sector agrari de les Illes arrossega una tendència contractiva que en els

darrers deu anys s'ha concretat en una caiguda de la renda a un ritme del 2,02 per cent anual acumulatiu. D'aquesta manera, el sector agrari ha passat d'aportar a la renda regional un 8,63 per cent, el 1970, a un escàs 2,21 per cent el 1986.

Així les coses, l'agricultura de les Illes, en les dues vessants, agrícola i ramadera, registra un preocupant procés d'empobriment progressiu. Aquest procés és particularment intens en tant que es dona al si d'una situació general de

creixement progressiu. Mentre l'economia de les Illes creix a ritmes tan importants com els dels anys 1986 i 1987, en què el Producte Interior Brut regional augmentà, en termes reals, a un ritme del 6,7 i el 7 per cent, respectivament, el sector agrari no ha deixat de decaure.

Pel que fa a l'any 1987, cal dir, en primer lloc, que les estimacions més solvents estableixen que la renda agrària presenta de nou una baixada en termes reals.

Concretament, pot dir-se que la temporada de l'ametla va

Produccions afectades per la pedra al juliol de 1987

Producte	Hectàrees	Valor (1)
Cítrics	12.940	5.901
Raïm taula	3.695	1.555
Raïm vinificació	1.800	146
Emparrats	150	65
Ametller	300	10
Oliverar	345	14
Cotó	1.000	22
Maduixot	97	80
Altres fruites i hort.	2.142	357
TOTAL	22.469	8.150

(1) En milions de pessetes.

Resum de pèrdues estimades per les pluges de novembre 1987

Concepte	Valor (1)
Pèrdues collites	12.667
Jornals collita i manipulació ..	4.298
Pèrdues arbres	2.006
Pèrdues ramaderia	842
Infraestructura comunitària	9.825
Infraestructura privada	7.259
Indústries agràries	1.381
Maquinària i eines	622
Pesca	55
Forestal	533
TOTAL	39.488

(1) En milions de pessetes.

Pèrdues de collita estimades, per les pluges i el vent de gener 1988

Producte	Tones
Satsumes	75.000
Clementines	85.000
Grup Navels	80.000
TOTAL	240.000

La taronja amb l'aigua al coll

Lluís Albert

Les condicions en què s'ha desenvolupat l'actual campanya de comercialització de la taronja, amb tots els greus desavantatges produïts sobretot per les inclemències meteorològiques —pedregades, inundacions, ventades, gelades— no han fet altra cosa que reiterar la necessitat d'una reestructuració en profunditat del sector.

La collita, a finals de l'estiu, es cabibrava com tot un rècord de producció; per ací ja començà la inquietud del sector que hi veia les dificultats que comportaria donar eixida a la superproducció prevista; el cel s'encarregà d'obviar aquest problema descarregant sobre l'agricultura valenciana tot un seguit de desgràcies que feren minvar la producció de manera notable.

Els desastres d'uns ha estat la fortuna d'altres, ja que en aquests moments les varietats de taronja tardana que hi ha s'estan pagant a preus d'or. Tanmateix, els resultats per aquells que han pogut vendre a mitjan campanya, les coses tampoc no han anat massa bé; els mercats europeus se saturen ràpidament d'unes poques varietats —satsuma, clementina, etc.— que s'han plantat massivament per tractar-se de varietats primerenques que poden trobar bons preus i

també eviten els riscos climatològics. Però els preus han anat per terra. I el cas és que aquests mateixos avantatges han produït el seu pitjor mal, ja que la sobreproducció és el pitjor mal que afecta aquestes produccions, però el que avui passa no és encara més que una part del que passarà probablement d'ací a pocs anys, quan els milers i milers de fanecades que s'estan plantant a Andalusia i Múrcia, moltes d'aquestes propietats d'empresaris valencians, entren en producció.

Un punt important de la Generalitat valenciana ha estat la preparació del pròxim Congrés Citrícola, a celebrar a València el mes de maig i que pretén reunir el sector i tractar d'ordenar-lo, incidint en la necessitat d'efectuar una redistribució varietal, harmonitzant les campanyes per no acumular la producció en dos o tres mesos, com passa ara, i empeltant varietats que, ben adaptades al microclima de l'àrea on s'ubiquen (no funciona igual la navel late a Borriana que a Gandia), puguen treure el màxim preu i una òptima acceptació pels mercats.

De tota manera, el problema global de l'agricultura valenciana passa per una política d'organització i modernització. És necessari un trenca-ment del monocultiu del taronger: els

Agricultura valenciana: la més rendible d'Europa o una excusa per blanquejar diners.

ser més dolenta que la de l'any anterior, tant pel que fa a la quantitat com pel que fa a la qualitat. Els preus es mogueren a la baixa com a conseqüència dels efectes de la qualitat i a causa de la pressió del mercat de l'Estat espanyol, d'una oferta d'ametla californiana més abundant que la de l'any precedent.

D'altra banda, la patata es pogué exportar amb fluïdesa i a preus acceptables. Els volums exportats se situaren entre les 13.000 i les 14.000 tones. Això no obstant, la producció destinada al mercat interior comptà amb dificultats derivades de la competència que la patata hagué d'afrontar a causa de l'entrada de producció exterior a l'empara de la normativa de la CEE.

La producció de garrofa es veié perjudicada per una baixa significativa dels preus, cosa que impedí que la pro-

monocultius són propis de països subdesenvolupats. Amb l'ingrés en la Comunitat Europea, les possibilitats de transformar els tarongers en explotacions hortícoles —verdures, flors, etc.—, poden tenir una magnitud i una dimensió històrica si el camp valencià sap organitzar-se i té visió de futur. També, si la política agrària de la Generalitat és capaç de ser motor d'aquestes transformacions donant suport a les organitzacions agràries —cooperatives, Sats—, assegurances agràries fetes expressament per al País Valencià, mesures que afavoreixen les concentracions parcel·làries, concentrant l'oferta en cooperatives de segon grau que poden atènyer una economia d'escala i concentrar i ordenar l'oferta, etc.

De com el sector i l'administració valenciana siguen conscients del moment històric que estem vivint al camp valencià, i siguen capaços d'acceptar-ne el repte dependrà que l'agricultura valenciana passe a ser una de les més rendibles d'Europa o, senzillament, una excusa per blanquejar diners negres, cosa que ja està passant ara en un grau bastant alarmant.

Les campanyes taronjaires han estat fins ara proclius a l'especulació, a les sinuositats i als paranys de tota mena. Si no s'aborda en el seu conjunt i en profunditat les necessitats del sector, la situació empitjorarà i les coses quedaran tan malament o pitjor del que han anat fins ara. Ja n'anirem parlant en successius articles. □

ducció assolira els nivells d'anys anteriors. Val a dir que els preus que regiren per a aquest producte el 1987 se situaren en un nivell equivalent a un terç del nivell de preus registrat l'any 1985.

A més cal apuntar que la caiguda de producció de la ramaderia illenca ha estat més gran que la de la branca agrícola. L'apartat més afectat per la baixa va ser el de la producció lletera. També es mogueren a la baixa les produccions de carn de vedella, ovella i porc. Els seus preus es van veure afectats sobretot per l'escassa durada dels períodes d'alça estacional i l'ampliació dels períodes de baixa.

En definitiva, sembla com si el sector agrari illenc fóra una espècie en perill d'extinció en mans dels efectes externs i la depredació econòmica del sector turístic i industrial.

Pèrdues estimades en collites i jornals per tempestes 1987/88

Mesos	Valor collites	Jornals		Total pèrdues
		Nombre	Valor	
Juliol (pedra)	8.150	557.440	1.505	9.655
Novembre (aigua)	12.667	1.591.000	4.298	16.965
Gener (vent)	7.280	1.009.000	2.720	10.000
TOTAL	28.097	3.157.440	8.523	36.620

Tots els valors estan expressats en milions de pessetes.

La temporada 87/88 ha estat una campanya maleïda, però no sols per a la citricultura.

Catalunya, agricultura continental

A Catalunya, la component bàsica de la Producció Final Agrària és la ramaderia intensiva. Així, des de l'entrada en la CEE, Catalunya sofreix la dura competència d'una producció excedentària que, a l'Estat espanyol, abans era deficitària. Aquesta situació excedentària provocà la tendència a la baixa dels preus i/o a l'establiment de quotes de producció als productors. Els exemples més significatius són els del ramat porcí i la producció de llet.

En el primer cas, la liberalització de les importacions de l'Europa comunitària i la forta limitació d'exportacions, deguda, sobretot, a la pesta porcina africana, han provocat la caiguda de preus d'aquest ramat. En el segon cas, s'han establert unes quotes de producció als productors, unes taxes de responsabilitat davant els costos d'aquesta política, com també unes primes per a l'abandonament definitiu de la producció lletera.

En general, la Producció Final Agrà-

ria a Catalunya té una estructura continental molt semblant a l'existent a la CEE. En desaparèixer la protecció, la competència *suggereix* preus menors i la regulació comunitària imposa quotes de producció. D'aquesta situació es desprèn una caiguda de la renda. Caiguda de la renda que bé ha de ser compensada amb forts desemborsaments comunitaris, o bé tindran com a conseqüència l'eixida de mà d'obra cap a altres sectors o cap a la jubilació no reposada per mà d'obra jove, o el lent empobriment de la població que depèn econòmicament de l'agricultura.

País Valencià, expectatives truncades

En la campanya 1987/88, per primera vegada, les expectatives de producció cítrica superaven les de la temporada 1983/84. Aquell any la producció va arribar a 3.059.000 tones. Enguany, a principis de temporada, les estimacions eren d'un 3.300.000 tones de producció cítrica. Això suposava un augment de l'11 o 12 per cent respecte

Massa preguntes i poques respostes

Josep Ramon Peris

S'ha repetit fins a l'avorriment que enguany era una de les pitjors campanyes tarongeres que es recorden.

Danys climatològics exagerats (o podríem dir que ja són quasi normals), mercats per terra, collita que es perd perquè no hi ha qui se l'emporte. I una pregunta: ¿És una situació conjuntural, és a dir, d'un any roí en què tots els elements s'han configurat contra el sector, o més aviat cal parlar d'una situació estructural que perpetuarà les circumstàncies comercials de l'actual campanya en els anys a venir?

N'hem sentit per a tots els gustos. Des d'aquells per als quals ací no passa res perquè la taronja tota la vida ha tingut pujades i baixades cícliques i açò d'ara es superarà pel seu compte, fins als que creuen que el mal és més de fons i que comença a sobrar taronja i en conseqüència cal plantejar una reestructuració del sector.

El fet cert és que avui no comptem amb estudis seriosos que puguen donar-nos resposta contundent a la pregunta de si ja hem tocat el sostre del mercat o si pel contrari, a base d'una bona política de promoció del consum, es pot encara ampliar el mercat.

El que sí que sembla prou clar és que no es pot dir que sobren taronges així en general. Han sobrat satsumes, orovals, i hi ha hagut dificultats per col·locar tota la navelina,

que s'ha hagut de vendre a preu de saldo. Però la navel ha remuntat la carena, la navel late, valències, salustianes, etc., s'estan venent molt be. Les clementines tardanes, també.

S'imposa de nou l'empeltada. I caldrà determinar cap a quines varietats i en quina proporció cal empeltar, i qui ha de finançar l'operació. Perquè és clar que en d'altres sectors de l'economia la reestructuració o reconversió es fa amb bona molla de diners públics.

Una altra pregunta clau és si es pot continuar expandint o no el consum. Per moltes reestructuracions que es facen, canviant de varietats, si no s'aturen les transformacions de terres i noves plantacions, ben rarament quedarà absorbit i superat l'efecte que en principi açò poguera produir.

Finalment, encara dues qüestions més. ¿Per a quan la remodelació del Comitè de Gestió per a l'exportació de cítrics de forma que s'acabe la prepotència del comerç i la marginació del camp? I l'altra: ¿Serem capaços d'organitzar millor la política d'assegurances agràries de forma que el llaurador gaudisca d'una seguretat davant desastres climatològics com els d'enguany?

Potser massa interrogants i poques respostes. En qualsevol cas, que conteste qui ha de donar la resposta. □

Es necessari un trencament del monocultiu del taronger.

a la campanya 1986/87, en la qual es produïren 2.956.000 tones de cítrics.

Aquestes expectatives, l'excés (augment) de l'oferta, va empènyer els preus a la baixa. D'aquesta manera, durant un llarg període de la tempora-

da, els preus han estat per baix dels de l'any anterior.

No obstant, les expectatives no s'han complert. L'agricultura valenciana ha tingut el temps en contra. La producció cítrica final ha estat per sota de

l'any anterior i, per descomptat, per sota de l'any rècord. Les inclemències climatològiques han fet malbé al voltant de 500.000 tones de cítrics.

Efectivament, la temporada 1987/88 ha estat una campanya maleïda. Però no només per a la citricultura, és evident.

La pedra, amb ràbia

Les plagues comencen al juliol. La primera fou la pedra. Va caure amb força i pes. Amb ràbia. Per productes, els més afectats van ser els cítrics, 12.940 hectàrees i unes pèrdues de 5.901 milions de pessetes, i el raïm de taula, amb 3.695 hectàrees i unes pèrdues de 1.555 milions de pessetes. Però també sofriren danys d'importància el raïm per a vinificar i el maduixot, per un total de 146 i 80 milions de pessetes respectivament.

Geogràficament, la pedra va arrasar les Planes. Aquestes dues comarques perderen producció agrària per un valor de 4.150 milions de pessetes. Això suposà deixar de fer 332.640 jornals que, a 2.700 pessetes, pugen a 898 milions de pessetes. Vol dir que a les Planes es deixà de generar renda per un total de 5.048 milions de pessetes. També foren afectades, però, el Vinaopó i les Riberes, entre altres. El Vi-

nalopó perdé una producció valorada en 1.600 milions de pessetes i 77.300 jornals, que valen 209 milions, és a dir, un total de 1.809 milions de pessetes. I les Riberes van perdre una producció de 1.278 milions i 43.700 jornals, cosa que fa un total de 1.400 milions de pessetes.

Globalment, al País Valencià, es perdé producció per un valor de 8.150 milions de pessetes. I es van deixar de fer 557.440 jornals valorats en 1.505 milions de pessetes. És a dir, que la pedra costà a l'agricultura valenciana 9.655 milions de pessetes. Que no foren ingressats com a renda dels productors i el jornalers.

L'aigua, desbocada

Al trimestre següent, novembre, la segona plaga. Aquesta vegada, aigua. Plugues torrencials. Els 800 litres per metre quadrat, en poques hores, amb l'ajuda d'unes infraestructures hidràuliques inexistents i d'altres mal plantejades i entorpidores, inundaren el país. Tarongers, arbres fruitals en general, i productes d'horta tornaren a quedar sota l'aigua. Feia cinc anys ja ho havien estat. Les comarques, pràcticament les mateixes, aquesta vegada van ser el Baix Segura, el Vinalopó, les Riberes i la Safor.

El Baix Segura i el Vinalopó perderen, conjuntament, una producció agrària per valor de 5.830 milions de pessetes i deixaren de fer 570.500 jornals que valen 1.540 milions. Total, 7.370 milions de pessetes. A les Riberes, la pèrdua de producció s'elevà a 3.660 milions i de treball a 564.000 jornals, cosa que fa un total de 5.183 milions de pessetes. I la Safor va perdre 1.462 milions de pessetes de producció agrària i 245.000 jornals, o 661 milions de pessetes. És a dir, 2.123 milions de pessetes.

Arreu del País Valencià, les plugues i les inundacions del 3, 4 i 5 de novembre feren perdre collites per un valor de 12.667 milions de pessetes i jornals per un total de 1.591.000, que valen 4.298 milions. Tot just fan 16.865 milions de pessetes. Però això no és tot. La inundació afectà altres aspectes i variables agràries i hi provocà pèrdues i desperfectes. Per exemple, pèrdues en arbres, ramaderia, infraestructures, maquinària, boscos... En total, s'estimen unes pèrdues de 39.488 milions de pessetes afectades al sector agrari.

El vent, enrabiàt

El mes de gener ens sorprengué amb

més aigua, però sobretot amb vent. La tercera de les plagues. Rufagades que, junt amb l'estat humit i madur de la fruita, han provocat unes pèrdues de 240.000 tones de taronges.

L'estat de càlcul està endarrerit. Per això, ens atrevim a fer unes aproximacions, en funció de les dades disponibles. D'aquestes valoracions obtenim que les pèrdues de collita pugen a 7.280 milions de pessetes i les de jornals a 2.720 milions més. Això fa 10.000 milions de pessetes.

Tota aquesta allau d'esdeveniments, *plagues*, pot valorar-se, aproximadament, en 28.000 milions de pessetes perdudes en producció agrària i 8.523 milions, en jornals sense fer. El que fa un total de 36.620 milions de pessetes, sense comptar els danys en infraestructures i altres sectors (ramaderia, boscos...). Si els hi incloem, obtenim una xifra esborronadora: 60.000 milions de pessetes. Aquestes pèrdues se centren sobretot al Baix Segura, les Riberes, les Planes i la Safor.

Tremolar, no sols de fred

La darrera plaga ha estat de fred. Als 60.000 milions ja calculats, caldria afegir-hi els produïts per les gelades del mes de febrer. Després d'un hivern més humit que fresc, amb temperatures agradables al febrer, irrompen masses d'aire fred continental al País Valencià.

Aquesta vegada, els més afectats han estat els ametlers que es trobaven amb el fruit recentment quallat. De manera que la situació és greu en comarques com l'Alcoià, les Marines, Camp de Túria, l'interior de les Planes... Les que faltaven.

Malgrat tot, val a dir que les exportacions cítriques, per exemple, han seguit el camí marcat per la tendència dels darrers anys, i s'ha passat de les 1.250.000 tones de la campanya 1984/85, la de les gelades, a les 1.547.000 tones en aquesta temporada, fins a febrer.

En resum, tant a les Illes com a Catalunya i el País Valencià la situació del sector agrícola és complexa. Totes tres pateixen amb un grau o altre, tots els problemes apuntats individualment. És a dir, l'evolució econòmica general, la integració en la CEE o les inclemències climàtiques maltracten l'agricultura dels Països Catalans. Cadascun d'aquests països, però, les pateixen de manera diferent, i ens serveixen de paradigma. Als Països Catalans, l'agricultura recula. □

SAUNA

MARIA JAÉN

LA LENGUA
PERDUDA DE LES
GRUES

DAVID LEAVITT

BALL DE FAMÍLIA

DAVID LEAVITT

L'ENCÀRREC

F. DÜRRENMATT

EL VIATGE

MÉS LLARG

E. M. FORSTER

COLUMNA

IRADIER, 26, bxs. 08017 BARCELONA

TELÉFON (93) 418 59 06